

Väderöarna

– naturen, friheten och ansvaret

Christian Wallin är biologilärare och medarbetare i Projekt Väderöarna. Under tre fjortondagarsperioder, på våren, högsommaren och under hösten 1986 gjorde han en inventering av växtligheten på Väderöarnas Storö och Ramnö. Här redovisas ett litet urval av den mångfaldiga floran som finner sina livsvillkor bland klippor och svallgrus i havsbandet.

Vad är det som gör kusten, öarna och havet så lockande och spännande? Den storslagna naturen och den oändliga vattenytan kanske, men också något mera ogripbart. Livets omistliga värden, allt som finns men ändå inte går att visa på: frihet, skönhet, kärlek, tystnad, vänskap och trygghet i det tidlösa. Ja, just här, mitt i den blå tystnaden står tiden stilla från det vi lämnar land och civilisationen tills vi kommer tillbaka. I det orörda havsbandet är stillheten och tystnaden en avgörande del i helhetsupplevelsen. Här på den lilla ögruppen, återfinner man de känslor som går förlorade i vardagens larm.

Naturens tystnad är en mycket viktig del av livet, den är något att hämta krafter ur. I tystnaden kan man lyssna till inre behov, för att kunna gå vidare.

NATUREN

Väderöarkipelagen, som är belägen mitt emellan Lysekil och Strömstad ca 7 distansminuter väster om Fjällbacka, består av ca 200 holmar och öar. Här möter oss en berggrund som skiljer sig från det övriga Bohuslän. Precis som Kosteröarna, så består Väderöarna av Oslognejs och det är den djupa förkastningssprickan, Kosterrännan, som skiljer områdena från den östliga Bo-

Klippor av Oslognejs. I dalstråket har isälvs- vatten med sten, sand och grus under högt tryck rusat fram för att slipa och forma berget.

Foto: Christian Wallin

husgraniten.

När vi vandrar omkring på Storö och Ramnö, gör sig istiden påmind. På flera ställen går vi genom dalstråk där isälvsvatten med sten, sand och grus, under högt tryck rusat fram för att slipa och forma berget. Spår och avlagringar från den här tiden, kvartärtiden, finner vi i form av svallgrus, jättegrytor, rundhällar och isräfflor .

Mellan Rockan och Näckhöljen går vi fram över en gräsbevuxen skaldjursbank. Här finner vi en hel del växter, några typiska för kusten, såsom gåsört, strandaster, harklöver, blåsklöver, fackelblomster, knapptåg, ryltåg, salttåg, säv, havssäva, vass, havssäva m fl och i norra delen av banken några kraftiga bestånd av kärrtörel.

Under vår vandring på öarna träffar vi också på större och mindre vattensamlingar. När vi slår oss till ro och ser ner i en sådan vattenhölja känner vi igen många växter från våra sjöar på fastlandet. Gäddnate, vattenpest, vass, säv, andmat, vattenklöver, hästsvans, olika starrarter, strandklo m fl, men också en något annorlunda växt, den plattbladiga igelknoppen, träffar vi på.

På Storö, trots att Väderöarna ligger i det yttersta havsbandet, kan vi, om än för en kort stund, försvinna in i en högre och tätare vegetation. I ett skyddat läge har pil, oxel, apel, hagtorn och

Storö och Ramnö .Idag sammanbinds öarna med en skaldjursbank och en svallgrusvik. Längst bort syns den gamla lotsutkiken på Ramnö.

Foto: Christian Wallin

rönn fått fäste och bildar tillsammans med slån, björnbär och nypon, en liten skog. Där inne finner vi också skogssallat och blåsippa.

Andra, och för västkusten typiska, växter som vi stöter på under en rundvandring är strandkål och strandkrypa, snärjmåra liksom backlik, sandrör, hampflockel, malört och strandmalört.

Att ha med sig en liten enkel bok med våra vanligaste växter kan ge en fin avkoppling när man lagt till vid Ramnö.

Naturligtvis fyller fågelboken och kikare precis samma uppgift. Fågelbeståndet är rikt och så sent som på 1940-talet häckade lunnefågel här.

Karaktärsarter för öarna är ejder, tobisgrissla, olika trutar och strandskata. Andra häckande fågelarter är småskrake, gravand, labb, fiskmås, fisktärna, korp m fl. På de yttre skären ser man ofta storskarven stå och torka med karaktäristiskt hängande vingar .

Baldersbrå och styvmorsviol. Baldersbrån är här av en marin variant, med kraftigare feta blad får att bättre motstå saltvattnets ihärdiga försök till uttorkning.

Foto: Christian Wallin

Den fridlysta strandkålen är ursprunget till våra odlade kålsorter. "Trädet" till vänster är fröställningen och nere på marken växer kål-bladen.

Foto: Christian Wallin

Den ovanliga kustnavellaven hittar vi bara i kustområden. All lav består av två samverkande växter: blågrönalg och svamp. Blågrönalgen tillvaratar solljuset får att bilda näring medan svampen suger åt sig vatten. Denna symbios har utvecklats en mångfald olika arter lav.

Foto: Christian Wallin

Den ruvande ejderhonan, "ådan", är en mästarinna när det gäller kamouflagetechnik.

Foto: Hans Ellmen

ANSVARET

Väderöarna är en del av den mycket varierande natur som Sverige har att bjuda på. Den står öppen för var och en, för oss alla: -vi kan njuta av dofter , av fågelsång, av blommande örter och vi kan finna ro och vederkvickelse. Här kan vi komma ikapp oss själva och finna lugn och harmoni. MEN! Vi måste komma ihåg att vi är här på naturens villkor. Vi måste vara aktsamma och rätta om naturen. En ögrupp som Norra Väderöarna, i det yttersta havs- bandet, där klimatet och andra livsbetingelser är så begränsade, gör att vi som besökare måste visa stor aktsamhet. Det tar lång tid för olika växtarter att finna sig tillrätta och kunna klamra sig fast i det karga och magra underlaget.

Redan 1966 avsattes ögruppen, utom Storö och Ramnö, som fågelskyddsområde med landstigningsförbud

för att ge häckande fågelarter en fristad. I år är hela arkipelagen, fortfarande med undantag för Storö och Ramnö, dessutom avsatt som salskyddsområde p g a förra sommarens salkatastrof. Det innebär att man inte får fardas närmare än 100 meter, för att knubbsälskolonin skall få lugn och ro. Speciellt viktigt är detta under den känsliga perioden då kutarna föds.

Låt oss respektera detta, så att också våra barn och barnbarn kan få uppleva allt detta.

En ejderunge vänner sig i eftermiddagssolen.

Foto: Hans Ellmen

Välkommen till Storö och Ramnö

Christian Wallin

